

MUUSIKAÕPETUS LIHTSUSTATUD ÕPPES

Koostaja: Nele Valdru

I MUUSIKAÕPETUSE AINE ÜLDALUSED JA EESMÄRGID

1. Muusikaõpetuse aine

1.1. Muusikaõpetusel on oluline roll kerge intellektipuudega õpilaste tundemaailma täiustamisel, tasakaalustatud isiksuse arendamisel ja muusikahuvi äratamisel, muusikakogemuse rikastamisel ning muusikalise maitse kujundamisel. Muusikaõpetuse abil korrigeeritakse puudujääke rütmitajus ja koordinatsioonis, antakse õpilastele esmast esinemiskogemust ning toetatakse sotsialiseerumist. Musitseerimisel lähtutakse eakohasusest, õpilaste arengupotentsiaalidest ja muusikalisest võimekusest.

1.2. Muusikaõpetuse oluliseks ülesandeks on rahvuslike kultuuritraditsioonide tundmaõppimine ja edasikandmine.

1.3. Muusikaõpetust lihtsustatud õppekava alusel õppides väärtustatakse valdavalt ühistegevuses toimunud praktilise musitseerimise kogemust. Põhitegevused on mäng lihtsamatel pillidel, muusika kuulamine, laulmine, liikumine (kõndimine, jooksmine, hüppamine) jm rütmiline tegevus muusika saatel (sh laulu- ja ringmängud, tantsu elemendid). Oluliseks peetakse muusikaõpetuse emotsionaalsust.

1.4. Häälekujunduslikus töös on tähelepanu keskmes pingevaba loomuliku häälega laulmine, õige kehahoiu, hingamise ja diktsiooni kujundamine.

1.5. Muusikaõpetuses kasutatakse tunnetustegevust suunavaid vahendeid: meloodia liikumise kujutamine joontega tahvlil, käeliigutustega õhus vms.

1.6. Muusikaõpetus on tihedalt seotud teiste ainetega (eesti keel, matemaatika, kehaline kasvatus, rütmika, ajalugu, kunstiõpetus).

1.7 Laulude valikul arvestatakse õpilaste kõnemõistmise taset, tutvutakse vaid olulisemate muusikaterminitega. Laulud valitakse sisu ja meloodia jõukohasust, sh laste mälu piiratust arvestades. Kõne mõistmise puudujääkide tõttu on vajalik laulude sisuline analüüs ja tugisõnade kasutamine laulusõnade päheõppimisel. Muusika kuulamine seotakse mitmesuguste ülesannetega, järgneb vestlus kuuldust ja hinnang sellele.

2. Õpetuse eesmärgid

2.1. Muusikaõpetuse kaudu taotletakse, et õpilane

- laulab pingevabalt,
- omandab muusika kuulamise kogemust,
- tunneb rõõmu muusitseerimisest,
- rikastab oma tundeelu muusikaelamuse kaudu,
- kujundab muusikalist maitset.

MUUSIKAÕPETUSE AINEKAVA 1.-2. klassile

Rõhuasetused

Muusikaõpetuse kaudu arendatakse õpilaste suhtlemis- ja eneseväljendusoskust. Muusikaõpetuses pööratakse tähelepanu helide, müra ja kõne eristamisele. Arutletakse, mis vahe on ühel või teisel helil, kuidas helid tekivad. Kuulatakse erinevaid olmeääli, loodushääli. Viiakse läbi välitunde erinevate häälte kuulamiseks. Praktilise tegevuse käigus tekitatakse ise mitmesuguseid helisid vahendite ja/või oma häälega.

Kesksel kohal muusikaõpetuse tunnis on laulmine ja pillimäng. Lauldakse ühehääelseid lihtsa meloodiaga palu.

Pillimängu rakendatakse peamiselt laulude kaasmänguna.

Oluline koht muusikaõpetuse tunnis on muusika kuulamisel. Õpetaja suunamisel kuulatakse eri rütmis ja tempos muusikapalu, tutvutakse kiire ja aeglase; rõõmsa ja kurva muusikaga. Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu.

Helivälituse väljendatakse konkreetsete ja mõistetavate rütmisõnadega, meloodia kõrguse muutusi tähistatakse tajutavate käeliigutuste või joonistega tahvlil.

Muusikaõpetuse kaudu koordineeritakse liigutusi, arendatakse rütmitunnet, silma ja käe koostööd. Olulisel kohal on muusikaline liikumine: rahvatantsud, laulumängud, liikumine karakterpalade järgi.

ÕPPESISU 1.KLASSIS	TAOTLETAVAD ÕPITULEMUSED
<p>Häälemängud: olmehälle jäljendamine, hingamisharjutused. Õige kehahoid laulmisel.</p> <p>Vahetegemine kõrgel ja madalal helil koostegevuses õpetajaga, reageerimine kehaasendi muutusega (püsti, pikali).</p> <p>Oma liikumise sobitamine vastavalt muusika iseloomule (kiire-aeglane), reageerimine selle muutumisele.</p> <p>Reageerimine muusika rütmile, sh rõhulisele osale muusikas (liigutusega) õpetaja suunamisel.</p> <p>Rütmide TA ja TI-TI tundmaõppimine ja järelekordamine õpetaja abiga. Lihtsamate õpitud rütmide kaasamängimine pillidel (kõlapulgad, kehapill).</p> <p>Lihtsamate pillide valmistamine koostegevuses õpetajaga olmeprügist (nt kõristi üllatusmunast vm topsist), pillide ja kõlade otsimine loodusest (kivipill, puupulgad jne).</p> <p>Lastelaulude ja karakterpalade kuulamine.</p> <p>Hümn, käitumine hümnilaulmise ajal. Teeb tutvust mõistetega <i>helilooja, koor, koorijuht, laulupidu</i>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • teeb vahet kõrgel ja madalal helil; • teeb vahet kiirel ja aeglasel muusikal; • suudab liikuda lihtsa muusika järgi; • tunneb rütmivorme TA, TI-TI, oskab neid kaasa plaksutada; • suudab mängida tuttavatel rütmipillidel õpitud rütme; • suudab kuulata pala rahulikult lõpuni; • tunneb ära Eesti hümnid, oskab käituda hümnilaulmise ajal;
ÕPPESISU 2.KLASSIS	TAOTLETAVAD ÕPITULEMUSED
<p>Häälemängud: rütmistatud hingamisharjutused. Paus.</p> <p>Hingamisharjutused võiksid olla õpitud rütmidel ja sulghäälikutel.</p> <p>Vaba tooniga (oma häälega) laulmine. Pöörata tähelepanu, et laps ei hakkaks kõrgeid toone laulma peahäälega</p> <p>Õige kehahoiu säilitamine laulmise ajal. Väga oluline on istudes laulmisel pöörata tähelepanu kehahoiule.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tekitab häält õige kehahoiu ja vaba tooniga;

Rütmide TA ja TI-TI äratundmine ja iseseisev järelekordamine. Paus Lihtsamate õpitud rütmide kaasamängimine pillidel (triangel, marakas). Jätkuvalt tuleb pöörata tähelepanu rõhulise osa leidmisele muusikas. Rõhulise osa võib fikseerida liigutusega (nt plaks, kikivarvule tõusmine, kükk vm), aga ka õpitud rütmipilliga õpetaja kaasabil.

Heli vältuse määramine (pikk-lühike). Kasutada erineva tämbriga helitekitajaid (erinevad pillid, inimhäääl).

Lastelaulude ja karakterpalade kuulamisel analüüsida palu juba varem õpitud mõistetega *kiire-aeglane* ning lisada mõisted *rõõmus-kurb*. Näidata meloodia liikumise suunda praktiliste liigutuste või materialiseeritud vahenditega õpetaja kaasabil.

Tutvustada lastele regilaulu laulmise traditsiooni. Lihtsama regilaulu õppimine mõne rahvapilli (nt.väikekannel) saatel aga ka saateta. Regilaulude kuulamine.

Tunnis laulda võimalikult palju koos lastega, et nad harjuksid tajuma meloodia liikumist ja rütmide vaheldumist. Arendada laste mälu ja lasta võimalikult palju palu kuulmise järgi pähe õppida. Kasutada kordamisprintsipi. Eesti hümn 1.salmi kaasaulmine.

Laulumängude mängimine: mängu sisu tähistavate liigutuste sooritamine, jäljendamine. Loovuse arendamine. Pöörata tähelepanu, et tegevused sobituksid muusikasse. (nt. LM „Jurgelis“)

Tutvustada lastele mõisteid *solist, marss, salm*. Kuulata muusikanäiteid, selgitada tähendust.

- tunneb helipikkusi ja rütmivorme TA, TI-TI, paus (ühelöögiline), oskab õpitud rütme tuttava laulu saateks kaasa mängida
- teeb vahet pikal ja lühikesel helil ja reageerib nendele erinevalt;
- suudab eristada kurvakõlalist meloodiat rõõmsakõlaliseist;
- oskab laulda lihtsama regilaulu koori osa;
- oskab laulda peast kahte lastelaulu;
- oskab välja mõelda tegevusi tuttavas laulumängudes.

Ainejaotuskava soovituslikud proportsioonid 1.-2.klassis:

Muusikaõpetuse aine eripäraks on see, et õpetuse osad on omavahel tihedalt seotud, mistõttu on neid keeruline eraldada.

Muusikaõpetuse tund võiks sisaldada vähemalt kolme erinevat tegevust (nt. laulmine, pillimäng, muusika kuulamine).

Tunni sissejuhatusse peaks alati kuuluma hingamisharjutuste ja häälemängudega tegelemine. Sealt edasi peaks jõuda laulmiseni. Laulmine omakorda on seotud pillimängu ja liikumisega.

Laulmine **10 tundi**

Pillimäng **10 tundi**

Muusikaline liikumine **7 tundi**

Muusikapalade kuulamine **5tundi**

Muusikaalased teadmised **3 tundi**

MUUSIKAÕPETUSE AINEKAVA 3. -5.klassile

Rõhuasetused

Teisel kooliastmel pööratakse tähelepanu laulmisele ning liikumisele muusika rütmis (liigutused kehaga, käega, liikumine ruumis). Lisaks liikumisele sõõris ja rivis, lisanduvad laulumängud paarides.

Rütmipillidel mängimisele lisandub ka nende valmistamine käepärastest loodulikest materjalidest; nende valmistamisel kaasatakse vanemate klasside õpilasi.

Laulude valikul arvestatakse laste kõne mõistmise probleemide ning võimalike hääldeprobleemidega. Laulmisel rõhutatakse täpset ja selget diktsiooni, välditakse ülikiiret artikuleerimist vajavaid laule. Õpetatakse Eesti hümnit kaasa laulma. Laulusõnade mõistmiseks tehakse koostööd eesti keele õpetajaga.

Sotsiaalset suhtlemist ja kaaslastega arvestamise oskust kujundatakse laulumängude abil. Muusikatunnis õpitud laulu- ja tantsumänge on soovitatav mängida ka teistes ainetundides ning klassi- ja koolipidudel.

ÕPPESISU 3.KLASSIS	TAOTLETAVAD ÕPITULEMUSED
<p>Jätkuvalt pöörata tähelepanu mälu arendamisele ja õpetada laule laulma peast. Laulmisel jälgida, et kõri oleks vaba ja kehahoid õige. Soovituslikult alustada tundi hingamisharjutustega ning lihtsamate hääleharjutustega kindlatel helikõrgustel.</p> <p>Laulmine eri hääletugevusega (ilmekas laulmine). Selgitada mõisteid <i>vaikselt/valjult</i>. Rõhuasetus suunata diktsioonile, et sõnad jõuaks kuulajani.</p> <p>Põhjalikum tutvumine rahvakalendri tähtpäevadega. Mardi- ja kadripäeva laulude ja kommete tutvustamine. Kuulata helindeid.</p> <p>Varem õpitud rütmivormide kinnistamine. Uue rütmivormi TA-A õpetamine, visualiseerimine. Kasutada õpitud rütme rütmiimprovisatsioonides ja kaasmängudes. Pilliliikide tutvustamine. Löökpillid; nende mängimine (trumm, tamburiin, kõlapulgad, kõlatorud). Lihtsate löökpillide valmistamine käepärasest materjalist (kõlatorud WC-paberi ja paberkäteräti papptorust vms)</p> <p>Süvendada oskust leida rõhuline osa muusikapalas. Pöörata tähelepanu 2-osalises taktimõõdus rõhulise osa leidmisele ja viibata õpetaja kaasabil 2-osalises taktimõõdus. Seostada 2-osaline taktimõõt marssimisega ning polka tantsimisega. Terminid <i>polka, kõvasti/ valjult-vaikselt, löökpill</i>.</p> <p>Muusikapalade kuulamisel pöörata tähelepanu loo iseloomule. Muusika visualiseerimine: meeleolu edasiandmine värvidega, pildi ja muusika sobitamine</p> <p>Süvendada armastust oma kodu, kodumaa ja rahva vastu. Isamaaliste laulude kuulamine, laulmine sealhulgas hümn. Tuletada meelde</p>	<ul style="list-style-type: none"> • teab peast 3-4 lastelaulu; • suudab tuttavat laulu laulda võimalikult selge diktsiooni ja õige kehahoiuga vaikselt/valjusti; • teab mõnda rahvakalendri tähtpäevadega seotud rahvalaulu, suudab osaleda nende laulmisel (mardi-ja kadrilaulud); • tunneb tutavas laulus ära rütmivältuse TA-A, reageerib sellele keha liikumisega; • suudab käega viibates tähistada kaheosalist taktimõõtu; • tunneb ära kuulatud muusikapala iseloomu (kurb, rõõmus; aeglane, kiire). • tunneb ära hümn, oskab esimest salmi kaasa laulda;

<p>käitumine hümni ajal.</p> <p>Laulumängud paarides. Teab mõistet paar. Oskab liikuda paarilisega.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • oskab mängida laulumänge paarides (Nt. „Me lähme rukist lõikama“ vm).
<p>ÕPPESISU 4.KLASSILE</p>	<p>TAOTLETAVAD ÕPITULEMUSED</p>
<p>Hingamisharjutused õpitud rütmidel. Häälemängud ühel ja/või kahel helikõrgusel.</p> <p>Laulmine kõlava ja ilmeka häälega, hääle tugevuse ja tämbri muutmine laulmisel. Lisaks peast laulmisele võiks harjutada laulmist noodist, et aidata kaasa lugemisoskuse arendamisele ja laps harjuks nägema noodikirja, nootide liikumist noodijoonestikul.</p> <p>3-osaline taktimõõt, rütmile vastav viipamine. Seostada 3-osaline taktimõõt valsiga. Võimalusel näidata, õpetada valsi sammu. Võrrelda 2-osalist taktimõõtu 3-osalisega. Muusikapalade kuulamine nendes taktimõõttudes (võimalusel visualiseerida).</p> <p>Terminite <i>valss</i>, <i>orkester</i>, <i>orkestrijuht</i> selgitamine, näitlikustamine. Tutvumine W. A. Mozarti “Väikese öömuusikaga”.</p> <p>Rütm ja meetrum: rütmide imitatsioon. Meetrumi leidmine muusikapalade kuulamisel.</p> <p>Rütmimprovisatsioonid ja kaasmängud lauludele õpitud rütmidel. Uue rütmivormina lisandub TA-A-A.</p> <p>Heli tekitamine puhkpillil (sarved, torupill). Muusikanäidete kuulamine, näitlikustamine (pildid pillidest). Võimalusel heli tekitamine puhkpillil nt. plokkflöödil, suupillil või vilel.</p> <p>Löökpillide mängimisel võiks lisanduda mängimine kindla helikõrgusega löökpillidel (nt ksülofon, kellamäng, plaatpillid).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • laulab peast 5-6 laulu vaba ning kõlava tooniga, selge diktsiooniga, suudab laulmise ajal muuta hääle tugevust; • tunneb ära 3-osalise taktimõõdu, oskab seda seostada valsi rütmiga; • teeb vahet marsil ja valsil, oskab valida õige liikumisviisi; • mõistab terminite <i>valss</i>, <i>orkester</i>, <i>orkestrijuht</i> tähendust; • tunneb rütmivältust TA-A-A, tunneb selle ära õpitud laulus; • tunneb ära puhkpillide mängu, suudab seda eristada keel- ja löökpillide mängust;

<p>Puhkpillide ja löökpillide võrdlemine nii kuuldeliselt kui visuaalselt (puhkpillidel huulik või ava, kust õhk siseneb). Võrrelda ka keelpilli kõlaga.</p> <p>Jätkuvalt pöörata suurt tähelepanu liikumisele muusika saatel sh. laulumängudele. Laulumängudes kasutada lisaks õpitule eri liikumistega paaristantse (nt. „Kaks sammu sissepoole“, „Eesti polka“).</p> <p>Süvendada lastes kodumaa-armastust ja teadmiseid meie rahvussümboolikast; hümni kinnistamine.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • oskab mängida laulumänge paarides, sh paaride vahetusega. • laulab Eesti hümni (laululehelt)
<p>ÕPPESISU 5.KLASSIS</p>	<p>TAOTLETAVAD ÕPITULEMUSED</p>
<p>Jätkub vokaalsete võimete arendamine. Häälemängud kuni kolmel helikõrgusel (soovivatult astmeliselt, võimekamate õpilaste puhul aga ka kolmkõla astmetel).</p> <p>Vaba laulmine kõlava ja ilmeka häälega, kehahoid laulmisel.</p> <p>Rütm ja meetrum: rütmide analüüs, imitatsioon ja kaasaviipamine. Mõistete takt ja taktimõõt selgitamine. Seos rõhulise osaga muusikas. Rütmiülesannete lahendamine 2-osalises taktimõõdus. 2- ja 3-osalise taktimõõdu võrdlus, viipamine muusika rütmis. Rütmiimprovisatsioonid ja rütmissaated õpitud lauludele. Eelnevalt õpitud rütmide kinnistamine.</p> <p>Uueks rütmivormiks TAI-RI. Mängida seda nii pillidel (nt. kõlapulgad) kui ka kehapillil (väga mõnus on seda õpetada patsutades erinevatele jalgadele, plaksutades keerulisem).</p> <p>Heli tekkimine – keelpill (viul, kannel). Muusikanäidete kuulamine, võrdlus. Pildid pillidest.</p> <p>Keelpillide valmistamine (keelpill jogurtitopsist, millele tõmmatud ümber kumm või niit).</p>	<ul style="list-style-type: none"> • oskab laulda peast 5-6 laulu, suudab laulda vaba ning kõlava tooniga, selge diktsiooniga; • oskab lahendada lihtsamaid rütmiülesandeid 2/4 taktimõõdus; • teeb vahet 2- ja 3-osalisel taktimõõdul; • tunneb tuttavas laulus ära rütmi TAI-RI, suudab seda imiteerida mingil rütmipillil;

<p>Muusika kuulamisel võtta juurde terminid <i>ansambel; valjemalt e valjenedes, vaiksemalt e vaibudes</i>. Muusikat kuulates küsida kindlasti laste mõtteid ja põhjendusi; kasutada meeldib-ei meeldi printsiipi. Lasta kuulata millised pillid mängivad, kas õpilane tunneb lisaks pillirühmale ära mingi konkreetse pilli jms. Muusika visualiseerimine (värvid, pildi valik, joonistamine).</p> <p>Tutvumine mõningate Eesti tuntumate heliloojate ja nende lastelauludega. (nt. Olav Ehala ja „Nukitsamehe“ laulud)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • saab aru väljenditest <i>valjult, vaikselt, valjenedes, vaibudes</i> ja oskab oma hääle tugevust vastavalt muuta; • oskab iseloomustada kuulatud muusikat: vaikne, vali, rõõmus, kurb; • teab mõnd Eesti heliloojat, oskab nimetada mõnd lastelaulu; • laulab kaasa Eesti hümnid.
---	--

Ainejaotuskava soovituslikud proportsioonid 3.-5.klassile:

Laulmine **10 tundi**

Pillimäng **10 tundi**

Muusikaline liikumine **5 tundi**

Muusika kuulamine **5 tundi**

Muusikaalased teadmised **5 tundi**

MUUSIKAÕPETUSE AINEKAVA 6.-7. klassile

Rõhuasetused

Tähelepanu keskmes on õpilaste individuaalsete muusikaliste võimete edasiarendamine ning rakendamine erinevates muusikalistes tegevustes, iseseisva muusikalise mõtlemise süvendamine.

Õppetegevuses tuginetakse kujunenud oskustele, esmaseks ei ole muusika täpne produtseerimine vaid positiivsete emotsioonide saamine muusika tegemisest või kuulamisest, loovuse arendamine. Arendatakse rütmi- ja meloodiataju, muusikalist maitset, silmaringi. Süvendatakse pillimänguoskusi.

Pööratakse tähelepanu rahvusmuusikale, kujundatakse hoiakut seda hoida, arendatakse soovi osaleda kultuuriüritustel. Õpetaja suunamisel kuulatakse ühiselt erineva raskuse ja keerukusega muusikat. Muusikat kuulates tähtsustub kuuldud muusika põhjal oma arvamuse kujunemine.

Võimalusel külastatakse kontserte ja muusikaetendusi, et avardada muusikalist silmaringi. Õppeprotsessi mitmekesistatakse interaktiivsete õppematerjalidega ning kasutatakse infotehnoloogilis-kommunikatiivseid võimalusi.

ÕPPESISU 6.KLASSILE	TAOTLETAVID ÕPITULEMUSED
<p>Põhjalikum tutvumine eesti rahvamuusikaga. Millised on tuntumad tantsulood, kuidas tantsitakse. Võimalusel tantsida või vaadata tantsunäiteid.</p> <p>Rahvapillidega tutvumine, muusikanäidete kuulamine, piltlikustamine.</p> <p>Tutvumine vanema rahvalaulu-regilauluga põhjalikumalt (mis on algriim, kes laulsid peajaslikult vanemaid rahvalaule, rahvalaulu liigid jm.) Teab regilaulu esitamistava. Regilaulude laulmine: nii eeslaulja kui koori osa.</p> <p>Tutvumine naaberrahvaste muusikaga (läti, leedu, soome, vene).</p> <p>Lühiülevaade laulu- ja tantsupeo ajaloost. Kus, millal toimus esimene pidu, kes osalesid, mida esitati. G. Ernesaks – laulutaat. Näitlikustamine (pildid, DVD)</p> <p>Kooriliigid. Häälerühmad. Muusikanäited, analüüs.</p> <p>2/4 ja 4/4 taktimõõt. Nendes taktimõõtudes rütmiülesannete lahendamine (meloodia jagamine taktideks).</p> <p>Rütmisilbid RI-TAI, TA-A-A-A. Rütmide äratundmine.</p> <p>Duur- ja moll-helilaad: ühe ja sama muusikapala esitamine nii duur helilaadis kui moll helilaadis, võrdlus. Helilaadi kuuldeline eristamine lauludes.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • tunneb eesti olulisemaid rahvapille (nii välimuse kui kõla järgi), teab nende nimetusi; • oskab laulda regilaulu, teab regilaulu esitamise traditsioone; • tunneb levinumaid rahvalaule, rahvalaulu liike; • teab mõningaid olulisemaid fakte eestlaste laulu- ja tantsupeost; • eristab kõrget ja madalat mees- ja naishäält, oskab nimetada häälerühmi kooris; • tunneb õpitud rütmstruktuure lauludes, muusikas; • eristab duur- ja moll-helilaadi kuulmise järgi.

ÕPPESISU 7.KLASSILE	TAOTLETAVAD ÕPITULEMUSED
<p>Töö häälega-hingamis- ja hääleharjutused tunni algusosas õpitud rütmidel. Diktsiooniharjutused. Häälemurre- mida see endast kujutab, kellel kuidas väljendub, kuidas häält häälemurde perioodil hoida.</p> <p>Tutvumine eesti uuema rahvamuusikaga. Analüüsida temaatikat, kes on esitajad, kuidas on muutunud meloodia, sõnad. Võrrelda vanema rahvalauluga. Tuua välja sarnasused ja erinevused. Kuulata vanu helindeid. Laulda nii uuemaid kui vanemaid rahvalaule. Hoida elus rahvalaulu laulmise traditsiooni. Kasutada saateks rahvapille (võimalusel). Rahvapillide ja pillilugude kuulamine. Tutvumine euroopa rahvaste muusikaga (Saksa, Austria, Ungari, Poola, Suurbritannia). Nende maade tuntumate heliloojate loomingulühitutvustus läbi laulude ja muusikanäidete.</p> <p>3/4 taktimõõdus rütmiülesannete lahendamine (meloodia jagamine taktideks). Rütm ja meetrum. Uued õpitavad rütmid TI-RI-TI-RI, TI-TI-RI, TI-RI-TI; rütmide äratundmine.</p> <p>Muusika <i>esitajad, hääleliigid (sopran, alt, tenor, bass), kooriliigid (laste-, nais- mees- ja segakoor), orkestripillid</i>. Näitlikustamine. Võimalusel kasutada IT- vahendeid ja lasta lastel ise informatsiooni koguda, seejärel arutleda mis tähtsam ja vähem tähtsam. Kasutada rühmatöö meetodit. Kooriliikide ja orkestripillide äratundmine kõla järgi. Võiks lasta kuulata ühe ja sama kooriteose erinevaid seadeid eri kooriliigile. Ka orkestripala puhul erinevaid interpretatsioone. Võrrelda. Eesti kaasaja tuntumad dirigendid, lauljad, koorid, orkestrid.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • teab mis on häälemurre, tunneb häälehoiu põhimõtteid ja oskab neid rakendada häälemurde perioodil. • tunneb ja oskab võrrelda uuemat ja vanemat rahvalaulu; • tunneb rahvapille, oskab neid nimetada; • tunnetab rõhulist osa $\frac{3}{4}$ taktimõõdus, oskab seda seostada vastavate liigutustega; • oskab nimetada hääle- ja kooriliike; • eristab kõrget ja madalat mees- ja naishäält, Oskab neid nimetada; • teeb muusika kuulamisel vahet kooriliikidel. Oskab neid nimetada;

Ainejaotuskava soovituslikud proportsioonid 6.-7.klassis:

Laulmine ja pillimäng **15 tundi**

Muusika kuulamine ja muusikalugu **10 tundi**

Muusikaline liikumine **5 tundi**

Muusikaline kirjaoskus **5 tundi**

MUUSIKAÕPETUSE AINEKAVA 8.-9. klassis

Rõhuasetused

Viimasel kooliastmel arendatakse edasi laste individuaalseid muusikalisi võimeid, korraldatakse üritusi lastele esinemiskogemuste andmiseks (laul ning pillimäng; solistina, ansambelis, kooris).

Süvendatakse iseseisvat muusikalist mõtlemist. Suurem osatähtsus on muusikaliste teadmiste ning oskuste kasutamisel muusikalistest tegevustes.

Lastele tutvustatakse eri ajastute muusikat, tuntumaid heliloojaid ning dirigente Eestis. Oluline on tervikpildi kujunemine.

Tutvutakse erinevate pop- ja rokkmuusikastiilidega, nende esitajatega. Võimalusel külastatakse kontserte. Tutvustamisel kasutatakse erinevaid infotehnoloogilisi ja kommunikatiivseid vahendeid teadvustades ja väärtustades muusikateoste autorsust.

Õpitakse tundma muusika eri žanre, muusikat kuulatakse klassis, võimalusel külastatakse ühiselt kontserte või teatrietendusi.

Võimalusel muusika loomine, kasutades erinevaid info-tehnoloogilisi programme.

ÕPPESISU 8.KLASSILE	TAOTLETAVAD ÕPITULEMUSED
<p>Vokaalsete võimete ning hääle individuaalsete omaduste arendamine. Õpilased võiks kaasata laulurepertuaari valimisse. Lasta põhjendada oma valikuid. Laulurepertuaar võiks sisaldada kaasaegseid poplugusid. Laulmisel pöörata tähelepanu diktsioonile ja väljendusrikkusele ning õigele hingamisele.</p> <p>Tutvumine erinevate ajastute muusikaga (renessanss, barokk, klassitsism, romantism, impressionism, ekspressionism); muusika- ja kunsti näited. Luua terviklik pilt ajastust (mis sündmused leidsid aset, kuidas maaliti, kuidas ehitati, milliseid rõivaid kanti jne.) Võiks koostööd teha ajaloo ja kunstiõpetuse õpetajaga.</p> <p>Põhjalikum tutvumine noodikirjaga. Mõisted <i>viulivõti</i>, <i>bassivõti</i>, nende noodikiri. Nootide astme-, täht-ja silpnimed. Astmete määramine õpitud lauludes.</p> <p>Anda põhjalikum ülevaade järgmistest muusikalistest terminitest: <i>sümfoonia</i>, <i>sümfooniaorkester</i>, <i>ooper</i>, <i>operett</i>, <i>muusikal</i>, <i>ballett</i>. Vaadata mõnda lavastust muusikatunnis (kasvõi osaliselt) või korraldada ühiskülustus etendusele. Rääkida koosseisudest, mis nende mõistetega seonduvad.</p> <p>Pillirühmad sümfooniaorkestris ja pillid (S. Prokofjev “Petja ja hunt”). Klahv- ja elektronpillid.</p> <p>Tutvumine kaasaegsete muusikastiilidega (punk, reggae, rock, räpp jne.). Muusikanäidete kuulamine.</p> <p>Jätkuv rütmitaju süvendamine läbi rütmide kuulamise ja analüüsimise ning rütmimängude läbi. Kasutada kõiki õpitud rütmifiguure rakendades põhimõtete lihtsamalt keerulisemale. Moodustada rütmikette erinevates taktimõõtudes (nt. 4/4 mõtleb õpilane välja 4-löögilise (üks takt) rütmikombinatsiooni, mida kõik kordama peavad ning ilma vahet tekitamata läheb üle järg järgmise õpilase kätte), lasta neil ise välja</p>	<ul style="list-style-type: none"> • laulab peast 5-6 laulu; • laulab pingevabalt, õige hingamise ja selge diktsiooniga; • tunneb viuli- ja bassivõtit; • oskab määratleda õpitud laulus astmeid; • teab erinevaid muusikažanre <i>ooper</i>, <i>operett</i>, <i>muusikal</i>, <i>ballett</i>, <i>sümfoonia</i>; • teab pillirühmi sümfooniaorkestris; • on tuttav kaasaegse muusikaga. • tunneb taktimõõte 2/4, 3/4, 4/4. Oskab lahendada neis rütmülesandeid;

<p>mõelda erinevaid rütmimänge erinevaid pille või vahendeid (nt. olmeprügi-purgid, ajalehed, torud jne) kasutades. Õpitud lauludele luua kaasmänge kasutades nii rütmi- kui kehapilli.</p>	<ul style="list-style-type: none"> tunneb helipikkusi ja rütme TA, TI-TI, TAI-RI, TIRI-TIRI, TI-TIRI, TIRI-TI, TA-A. TA-A-A, TA-A-A-A, paus;
<p>ÕPPESISU 9. KLASSILE</p>	<p>TAOTLETAVAD ÕPITULEMUSED</p>
<p>Loomuliku hääle, hea diktsiooni ja õige hingamisega väljendusrikas laulmine. Laulude valikul arvestada õpilaste soove. Laulud , mida käsitleda võiksid olla väga eriilmelised ja erinevatest stiilidest, et õpilased saaksid rakendada oma muusikaalaseid teadmisi nende interpreteerimisel. Luua lauludele erinevaid kaasmänge. Oluline on arendada laste loovust nii rütmisaate kui pillide valikul.</p> <p>Eriilmeliste muusikapalade kuulamine ja nende iseloomustamine kasutades muusikalisi väljendusvahendeid (meloodia liikumine, tempo) ning muusikalisi oskussõnu. Muusikat kuulates arendatakse analüüsi võimet ja võrdlusoskust. (nt. kuulata D. Šostakovitši „Leningradi sümfooniat“, M. Raveli „Bolero“ ja T. Mägi „Koit“. Võrrelda. Leida sarnane (rütmi ostinaato). Kuulata M. Mussorgski „Pildid näituselt“ klassikalist versiooni ja nt. Emmerson, Lake & Palmers versiooni. Kas tunnevad sama loo ära?) Tähtsustub oma arvamus ja selle põhjendamine.</p> <p>Loovuse arendamine. Rütmiimprovisatsioonide väljamõtlemine, sobivate pillide, vahendite leidmine. Rütmiülesannete lahendamine õpitud taktimõõtudes. Õpitud rütmistruktuuride kinnistamine. Laulude rütmianalüüs, rütmi koputamine.</p> <p>Põhikooli jooksul kuulatud olulisemate muusikapalade meelde tuletamine, kinnistamine. Helilooja teadmise tähtsustamine</p>	<ul style="list-style-type: none"> Laulab pingevabalt tuttavaid lihtsa meloodiaga laule; On omandanud muusika kuulamise ja musitseerimise kogemuse; Tunneb ja suudab kaasa koputada levinumaid rütmistruktuure; Nimetab levinumaid õpitud muusikapalu;

<p>(nt. L.V. Beethoveni „Elisele“, A. Pärt „Tabula Rasa“).</p> <p>Eesti rahvamuusikaga seonduva kinnistamine: vanem ja uuem rahvalaul, esitajad, liigid, iseloomustamine. Regilaulu laulmine traditsiooni-kohaselt.</p> <p>Rahvapillide kuuldeline analüüs, ära tundmine nii visuaalselt kui kuuldeliselt. Tuntumad pillilood (nt. „Targa rehealune“, „Kaera-Jaan“ jm.).</p> <p>Muusikaalase informatsiooni leidmine IT-kanalitest. Tutvustada erinevaid võimalusi info kogumiseks internetist. Tutvustada muusika kirjutamise programme. Teavitada ja väärtustada muusikateoste autorsust.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Väärtustab eesti rahvamuusikat ja oskab nimetada eesti rahvapille
---	---

Ainejaotuskava soovituslikud proportsioonid 8.-9klassis:

Laulmine ja pillimäng **10 tundi**

Muusikaline liikumine **2 tundi**

Muusika kuulamine ja muusikalugu **10 tundi**

Muusikaline kirjaoskus **3 tundi**